Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2006–2007

30 857 Wijziging van de Wet op de kamers van koophandel en fabrieken 1997

Nr. 4

ADVIES RAAD VAN STATE EN NADER RAPPORT[1]

Hieronder zijn opgenomen het advies van de Raad van State d.d. 16 oktober 2006 en het nader rapport d.d. 27 oktober 2006, aangeboden aan de Koningin door de staatssecretaris van Economische Zaken. Het advies van de Raad van State is cursief afgedrukt.

Bij Kabinetsmissive van 20 juli 2006, no. 06.002649, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Staatssecretaris van Economische Zaken, bij de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt het voorstel van wet tot wijziging van de Wet op de kamers van koophandel en fabrieken 1997, met memorie van toelichting.

Het wetsvoorstel ziet op wijziging van de Wet op de kamers van koophandel en fabrieken 1997 naar aanleiding van:
- *de wens om de activiteiten van de verschillende kamers meer centraal aan te sturen met het oog op de effectieve en zo veel mogelijk uniforme uitvoering van kerntaken, mede voortvloeiend uit de conclusies van het evaluatierapport «Kamers van Koophandel op een kruispunt» van maart 2005 (hierna: het Evaluatierapport 2005);[2]*
- *de behoefte aan nadere invulling en vormgeving van de uitbreiding van de toezichthoudende rol van de minister van EZ, mede voortkomend uit de conclusies van het rapport-Kohnstamm.[3]*

Het wetsvoorstel bevat voornamelijk wijzigingen in de taken en de wijze van besturen van de kamers, de wijze van samenwerking tussen de kamers, de financiering en uitbreiding van het financieel toezicht en het toezicht door de minister. Voor invulling en vormgeving van de uitbreiding van de toezichthoudende rol van de minister van EZ is zoveel mogelijk aangesloten bij de bepalingen van het wetsvoorstel Kaderwet zbo's. Dit wetsvoorstel ligt thans nog bij de Eerste Kamer.[4]

De Raad van State maakt naar aanleiding van het wetsvoorstel een aantal opmerkingen over de aansturing en afstemming van taken van de kamers, de commerciële activiteiten van de kamers, de financiering van de activiteiten van de kamers en de rechtspositie van het personeel. Hij is van oordeel dat het voorstel in verband daarmee deels nader dient te worden overwogen.

Blijkens de mededeling van de Directeur van Uw Kabinet van 20 juli 2006, nr. 06.002649, machtigde Uwe Majesteit de Raad van State zijn advies inzake het bovenvermelde voorstel van rijkswet rechtstreeks aan mij te doen toekomen. Dit advies, gedateerd 16 oktober 2006, nr. W10.06.0328/II, bied ik U hierbij aan.

[1] De oorspronkelijke tekst van het voorstel van wet en van de memorie van toelichting zoals voorgelegd aan de Raad van State is ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.
[2] Uitgevoerd in opdracht van het ministerie van Economische Zaken, publicatienummer 05OI09.
[3] Rapport «Een herkenbare staat: investering in de overheid», zie Kamerstukken II, 2004/05, 25 268, nr. 20.
[4] Zie Kamerstukken I, 2001/02, 27 426, nr. 276.

KST102695
0607tkkst30857-4
ISSN 0921 - 7371
Sdu Uitgevers
's-Gravenhage 2006

1. Aansturing en afstemming van de taken van de kamers
Het wetsvoorstel beoogt onder meer de taakuitvoering van de kamers meer centraal aan te sturen. Deze behoefte komt onder meer voort uit de conclusies van het Evaluatierapport 2005. Hierin wordt ten aanzien van de vraag of er sprake is van een effectieve en efficiënte uitvoering van het huidige takenpakket van de kamers opgemerkt: «De Kamers kennen grote verschillen in efficiëntie van taakuitoefening. Deze verschillen worden enerzijds verklaard door schaalgrootte en regionale accenten en anderzijds door autonomie ten aanzien van lokaal beleid en het ontbreken [van] landelijke normen. De huidige organisatiestructuur belemmert snelle efficiëntieverbeteringen».[1]
De beoogde aansturing en onderlinge afstemming heeft tot doel deze problematiek op te lossen door een meer effectieve, efficiënte en uniforme uitvoering van een aantal kerntaken van de kamers. Om dit doel te bereiken wordt, in aanvulling op de huidige algemene regioinformatieverplichting van artikel 23 van de Wet op de kamers van koophandel en fabrieken 1997, een aantal voorheen facultatieve taken van de kamers in het wetsvoorstel als verplichting opgenomen. Alle kamers zullen dezelfde verplichte taken gaan uitvoeren: regiovoorlichting, regiostimulering en regioadvisering (de artikelen 24 en 25 nieuw). Op deze wijze wordt vorm gegeven aan de wens tot uniformering van de verschillende taken van de kamers.
In de memorie van toelichting wordt, vanuit het perspectief van samenwerking tussen de kamers, niet langer van deze drie taken gesproken maar van:
- *een «registratietaak»: deze wordt uitgevoerd via de Handelsregisterwet;*
- *«een landelijke taak»: landelijke voorlichting en door alle kamers op te pakken thema»s of speerpunten in de bevordering van de (regionale) economie, via het jaarlijks opstellen van een nationale agenda;*
- *een «regionale taak»: regiospecifieke voorlichtingsactiviteiten (aanvullend op de nationale voorlichting) en regiospecifieke economische stimuleringsactiviteiten, via een regionale agenda met daarop de regionale prioriteiten.[2]*

De in de voorgestelde artikelen 23, 24 en 25 opgenomen verplichte taken zullen dus worden gesplitst in landelijke en regionale taken. Op grond van het voorgestelde artikel 27, eerste lid, komen de kamers, de benoemende organisaties en de minister jaarlijks overeen welke activiteiten door de kamers in het daaropvolgende jaar op zoveel mogelijk uniforme wijze zullen worden verricht via de «nationale agenda», die betrekking heeft op de taken voorlichting en regionale stimulering.
In lijn met het streven naar een centrale aansturing en onderlinge afstemming in de uitvoering van taken door de kamers worden de individuele kamers in een aantal gevallen verplicht om in het kader van de nationale agenda zoveel mogelijk samen te werken dan wel te zorgen voor een zoveel mogelijk uniforme taakuitvoering.[3] Zij kunnen besluiten dergelijke verplichtingen tot samenwerking gestalte te geven door inschakeling van het in hoofdstuk 4a van het wetsvoorstel geïntroduceerde samenwerkingsverband.[4] De Vereniging van Kamers van Koophandel en Fabrieken, waarvan thans alle kamers lid zijn, wordt op grond van het voorgestelde artikel 22a aangemerkt als het samenwerkingsverband in de zin van de wet. In het wetsvoorstel is tevens een aantal coördinerende en faciliterende taken van het samenwerkingsverband vastgelegd die zien op (a) de secretariaatvoering voor de opstelling van de nationale agenda, (b) de verslaglegging van de uitvoering van de nationale agenda en (c) het doen van voorstellen voor de landelijk uniforme retributies (artikelen 34 en 35 nieuw) en de nationale heffing (artikel 36 nieuw).

Een aantal factoren in het wetsvoorstel vormen een duidelijke belemmering voor het bereiken van de beoogde centralere sturing.
Het lidmaatschap van de Vereniging van Kamers van Koophandel en Fabrieken, die door de kamers kan worden ingeschakeld om de onderlinge samenwerking vorm te geven en een bepalende factor kan zijn bij het vormgeven van de beoogde centralere sturing, is onverplicht en vrij opzegbaar. Dit kan ertoe leiden dat individuele kamers hun lidmaatschap beëindigen om hen moverende redenen, waardoor aan het samenwerkingsverband onvoldoende vorm kan worden gegeven. Uit de toelichting bij het wetsvoorstel blijkt niet duidelijk waarom niet is gekozen voor een meer structurele samenwerkingsvorm met bijvoorbeeld een aansluitverplichting voor de individuele kamers, teneinde daadwerkelijk centrale aansturing te realiseren.

[1] Zie hoofdstuk 12, «Conclusies en aanbevelingen naar aanleiding van de ex-post evaluatie», p. 92.
[2] Zie hoofdstuk I, tweede paragraaf, van de toelichting.
[3] Zie bijvoorbeeld de voorgestelde artikelen 27, eerste lid, en 28, tweede lid.
[4] Zie hoofdstuk 1, vierde paragraaf, van de toelichting.

Daarnaast beschikken de kamers over grote vrijheid ten aanzien van het vormgeven van de onderlinge samenwerking, nu zij een doorslaggevende rol lijken te behouden ten aanzien van de door hen uit te voeren activiteiten alsmede de (mate van) verdeling van taken in landelijke en regionale taken. Op basis van het wetsvoorstel en de toelichting kan niet worden vastgesteld hoe de precieze verdeling eruit zal komen te zien; deze dient jaarlijks te worden overeengekomen door de kamers, de benoemende organisaties en de minister (artikel 27 nieuw). Het wetsvoorstel biedt dan ook geen zekerheid dat er zal worden overgegaan tot het in zodanige mate overhevelen van regionale taken naar de nationale agenda, dat daadwerkelijk kan worden gesproken van centrale aansturing van deze taken.
Op basis van het voorgaande kan worden geconcludeerd dat, nu op basis van het wetsvoorstel slechts wordt overgegaan tot een vrijblijvende samenwerking die geen garantie biedt voor effectieve aansturing van een aantal kerntaken van de kamers via de nationale agenda, onvoldoende vorm is gegeven aan de doelstellingen van dit wetsvoorstel.
De Raad adviseert ten aanzien van het voorgestelde samenwerkingsverband te bezien op welke wijze beter inhoud kan worden gegeven aan die doelstellingen. Hij adviseert om op basis van de uitkomst hiervan het wetsvoorstel aan te passen. De Raad adviseert tevens om in de toelichting aan te geven of, en zo ja in hoeverre, dit wetsvoorstel beschouwd moet worden een eerste stap te zijn in een verdergaande centralisatie van het stelsel van de kamers.

1. Zoals de Raad constateert wordt met het wetsvoorstel een meer centrale aanpak van de taakuitvoering door de kamers beoogd. Het is daarbij evenwel een uitdrukkelijke keuze om in plaats van sturing van bovenaf, meer aan te sluiten bij de reeds in gang zijnde ontwikkelingen tot een meer centrale aanpak. Vanuit de constatering dat effectieve uitvoering van de kerntaken een sterkere gezamenlijke aanpak door de kamers vereist, faciliteert het wetsvoorstel deze samenwerking door de kerntaken van de kamers verplicht te maken en ze in te delen in een nationale dan wel regionale taak. Voorts wordt het samenwerkingsverband dat in de huidige praktijk reeds een belangrijke centraliserende rol speelt op basis van door de kamers verstrekte volmachten, zichtbaar gemaakt. Ten slotte wordt voorzien in enkele verplichtingen voor de kamers (verplichting om nationale agenda op te stellen en verplichtingen om samen te werken of een taak zoveel mogelijk uniform uit te voeren).
Voorzover de samenwerking tussen kamers (bijvoorbeeld bij de uitvoering van de handelsregistertaak of de nationale agenda) onvoldoende uit de verf komt zal met nadere voorstellen voor regelgeving worden gekomen. Vooralsnog geeft de huidige praktijk waarin kamers de Vereniging van Kamers van Koophandel (VVK, thans KvK NL) veelvuldig machtigen om bepaalde zaken voor hen te verrichten, echter geen reden te veronderstellen dat de gewenste gezamenlijke aanpak in de toekomst door de kamers onvoldoende zal worden gerealiseerd.
Bij de keuze om de taken en bevoegdheden bij de individuele kamers te laten liggen, past dat niet de overheid maar de kamers zelf bepalen hoe aan de uitvoering van die taken vorm gegeven wordt en of kamers daarbij gebruik willen maken van het samenwerkingsverband of niet. Gelet hierop voert het opleggen aan de kamers van een verplichting om zich (blijvend) bij het samenwerkingsverband aan te sluiten, te ver. Dit nog daargelaten de vraag of zo'n aansluitplicht mogelijk is in het licht van de vrijheid van vereniging («association») zoals neergelegd in het EVRM. De memorie van toelichting is met een passage over het niet voorzien in een aansluitplicht aangevuld.
Het voorgaande neemt niet weg dat de Raad er terecht op wijst dat er aan de totstandkomingsprocedure van de nationale agenda gebreken kleven. Deze procedure wordt daarom in het wetsvoorstel op zodanige wijze aangepast dat de minister meer mogelijkheden heeft om de inhoud van de nationale agenda te bepalen. Volgens de gewijzigde procedure stellen de kamers de nationale agenda vast, na overleg met de minister en overlegorganisaties, en leggen zij de nationale agenda vervolgens voor instemming voor aan de minister. Indien de kamers er niet in slagen met een nationale agenda te komen of indien de minister niet met de nationale agenda instemt, stelt de minister de nationale agenda zelf vast. Sturing door de minister vindt dus plaats via het voorafgaande overleg, zijn instemmingsbevoegdheid en zijn bevoegdheid om de nationale agenda zelf vast te stellen als de nationale agenda niet tot stand

komt of niet zijn instemming krijgt. In verband met de gewijzigde procedure is aan artikel 1 een definitie van overlegorganisatie toegevoegd.

2. Commerciële activiteiten van de kamers
Het is van belang een beoordeling te geven van de onderscheiden taken en activiteiten van de kamers in het licht van de toepasselijke mededingingsregels. Mededingingsrechtelijk bezien kunnen deze worden onderscheiden in:
- *taken die vallen onder het regime van diensten van algemeen belang (hierna: DAB-taken);*
- *taken en activiteiten die vallen onder het regime van diensten van algemeen economisch belang (hierna: DAEB-taken); en*
- *taken die vallen onder het regime voor «gewone» economische activiteiten.*

Afhankelijk van de aard van de betrokken activiteit en de met die activiteit beoogde publieke doelen is een meer of minder beperkend regime van mededingings- en staatssteunregels van toepassing. Voor de taak van regiostimulering via subsidiëring door de kamers (artikel 25, tweede lid, nieuw) geldt dat deze kan worden beschouwd als een DAB-taak waarvoor geen mededingingsrechtelijke beperkingen gelden. De kamers voeren echter met name DAEB-taken uit; vergelijk bijvoorbeeld de regiovoorlichting (artikel 24 nieuw) en de regiostimulering in de vorm van advisering (artikel 25 nieuw). Ook hebben de kamers de mogelijkheid om «gewone» economische taken uit te voeren tegen tarieven die slechts kostendekkend hoeven te zijn (artikelen 29 en 35a). Een kamer kan hiertoe besluiten voor zover deze taken passen binnen de in artikel 2, eerste lid, van de wet aangegeven doelstelling («de bevordering van de economische belangen van handel, industrie, ambacht en dienstverlening in hun gebied»). Het is zeer de vraag of het bij deze niet-wettelijke taken om DAEB-taken gaat. Bij de uitvoering van deze taken kan volgens de toevoeging van het tweede lid aan artikel 35a, in de praktijk in voorkomende gevallen gebruik worden gemaakt van zogenoemde zeggenschapsconstructies: «rechtspersonen van wie de meerderheid van de aandelen of de stemrechten in de algemene vergadering in handen is van een of meer kamers, of van wie de meerderheid van de bestuurders of van de commissarissen door een of meer kamers wordt benoemd».[1] Deze rechtspersonen zullen volgens de toelichting bij de Wet op de kamers van koophandel en fabrieken 1997 door de overwegende zeggenschap van een of meer kamers al snel in het verlengde van de kamer functioneren of door de zeggenschapsband met de kamers een bijzondere positie innemen.[2] Hierdoor bestaat het risico dat zij een sterkere concurrentiepositie innemen dan andere marktdeelnemers.
De toelichting bij het wetsvoorstel gaat niet in op de hierboven omschreven mededingingsrechtelijke aspecten (ook wel het leerstuk «Markt en overheid» genoemd) en geeft er onvoldoende blijk van dat een toetsing heeft plaatsgevonden ten aanzien van deze aspecten, die worden geregeld door de artikelen 86, 87 en 88 van het EG-Verdrag. Het is noodzakelijk deze toetsing wel te verrichten en het wetsvoorstel daarop aan te passen, waarbij een onderscheid dient te worden gemaakt tussen DAB- en DAEB-taken, nu hiervoor een verschillend mededingingsrechtelijk regime geldt. In ieder geval dient in het wetsvoorstel, conform het Europese recht, een aantal gedragsregels te worden opgenomen die zien op commerciële activiteiten door de kamers. Hieronder vallen onder meer een verplichting tot doorberekening van integrale kosten, een verplichting tot het voeren van een gescheiden boekhouding, een verbod op exclusief gegevensverbruik, een verbod op bevoordeling van eigen overheidsbedrijven boven andere ondernemingen en een verbod op functievermenging. De Raad adviseert het wetsvoorstel dienovereenkomstig aan te passen.

2. De zienswijze van de Raad dat het van belang is te onderscheiden tussen DAB-taken, DAEB-taken en «gewone» economische activiteiten wordt onderschreven, omdat afhankelijk van de aard van de taken of activiteiten en de daarmee beoogde publieke doelen een meer of minder beperkend regime van mededingings- en staatssteunregime van toepassing is. Aan de memorie van toelichting is dan ook een passage hierover toegevoegd.
De Raad merkt bovendien terecht op dat het van belang is dat voldaan wordt aan de geldende Europeesrechtelijke mededingings- en staatssteunnormen. In dat kader zijn de Transparantierichtlijn en de Europeesrechtelijke staatssteunregels relevant. De Transparantierichtlijn is geïmplementeerd in hoofdstuk 4A

[1] Vergelijk de artikelen 30, vierde lid, en 50, tweede lid, van de Wet op de kamers van koophandel en fabrieken 1997.
[2] Zie Kamerstukken II, 1996/97, 25 029, nr. 3, blz. 27.

van de Mededingingswet. Dit is reeds geldend recht. Het hoofdstuk bevat onder andere de verplichting tot het voeren van een gescheiden administratie. In de memorie van toelichting is opgenomen dat met betrekking tot de kamers, voorzover zij aangemerkt dienen te worden als ondernemingen, voldaan dient te worden aan de eisen die hoofdstuk 4A van de Mededingingswet oplegt aan ondernemingen. De memorie van toelichting bij het wetsvoorstel tot wijziging van de Wet op de kamers van koophandel en fabrieken 1997 is eveneens aangevuld met uitleg van het geldende Europeesrechtelijke staatssteunkader. De afzonderlijke eisen die de Raad noemt (o.a. een verplichting tot doorberekening van integrale kosten, een verplichting tot het voeren van een gescheiden boekhouding, een verbod op exclusief gegevensverbruik, een verbod op bevoordeling van eigen overheidsbedrijven boven andere ondernemingen en een verbod op functievermenging) vormen een concretisering van het staatssteunverbod in het kader van het wetsvoorstel Markt en Overheid. Omdat deze eisen verder gaan dan hetgeen de Raad conform het Europese recht voorstelt en de in het wetsvoorstel Markt en Overheid terzake opgenomen regels nog niet van toepassing zijn, worden met betrekking tot deze eisen de ontwikkelingen rond het wetsvoorstel Markt en Overheid afgewacht.

3. Financiering
De activiteiten van de kamers van koophandel worden gefinancierd op basis van het profijtbeginsel; dat wil zeggen dat de kosten van producten en diensten van de kamers zoveel mogelijk worden doorberekend aan de eindgebruikers. Voor zover een dergelijke doorberekening in retributies niet mogelijk is of ongewenste gevolgen heeft, geldt een heffingensysteem.[1]

a. De Raad wijst erop dat, ter voorkoming van verboden staatssteun in de zin van artikel 87, eerste lid, van het EG-Verdrag, de publieke middelen waarover de kamers van koophandel beschikken als gevolg van de retributies en de heffingen alleen mogen worden aangewend voor de taken met een DAB- of DAEB-karakter. Bij afwezigheid van een duidelijke scheiding tussen DAB- en DAEB-taken enerzijds en «gewone» economische taken anderzijds, is niet uit te sluiten dat «gewone» economische taken van de kamers gefinancierd worden met middelen (de opbrengsten van de retributies en de heffingen) die zijn bestemd voor de DAB- en de DAEB-taken van de kamers (interne kruissubsidiëring). Naar het oordeel van de Raad is dit niet verenigbaar met het EG-recht. Hij adviseert daarom ook op dit punt over te gaan tot aanpassing van het wetsvoorstel.

b. De Raad wijst er tevens op dat in de toelichting bij het wetsvoorstel aandacht besteed moet worden aan de problematiek van de zogenoemde parafiscale heffingen. Het voorgestelde artikel 37, eerste lid, maakt het mogelijk dat een kamer ter financiering van de kosten verbonden aan de taak van regiostimulering een heffing vaststelt. Zoals onder meer uit het arrest van het Hof van Justitie EG in zaak 78/76 (Steinike) blijkt, kan een dergelijke heffing verboden staatssteun opleveren in de zin van artikel 87, eerste lid, van het EG-Verdrag, wanneer zij «slechts» bestemd is ter stimulering van een selectieve groep ondernemingen.[2] *De Raad adviseert in de toelichting in te gaan op de vraag hoe artikel 37 van het wetsvoorstel zich verhoudt tot deze jurisprudentie van het Hof van Justitie EG, en de bepaling zo nodig aan te passen.*

3a. De zienswijze van de Raad dat het wetsvoorstel nog zou moeten worden aangepast om te waarborgen dat «gewone» economische taken van de kamers niet gefinancierd worden met middelen (de opbrengsten van retributies en heffingen) die zijn bestemd voor DAB- en de DAEB-taken van de kamers, wordt onderschreven. Het wetsvoorstel is met een bepaling die een dergelijke kruissubsidiëring moet voorkomen, aangevuld (art. 35a, lid 2).

3b. De visie van de Raad dat er bij subsidiëring door de kamers in het kader van hun regiostimuleringstaak sprake kan zijn van staatssteun wordt gedeeld. Of er in een concreet geval van staatssteun sprake is zal echter door kamers zelf moeten worden beoordeeld. Behalve het arrest Steinike zijn in dat verband nog andere arresten van het Hof relevant, zoals Pearle (C-345/02) en Air

[1] Zie hoofdstuk I, vijfde paragraaf, van de toelichting.
[2] Arrest van het Hof van Justitie EG van 22 maart 1977, Jur. 1977, p. 595.

Liquide (C-393/04). De memorie van toelichting is aangevuld met een passage waarin deze jurisprudentie wordt toegelicht.

4. Rechtspositie personeel
Op grond van artikel 14, tweede lid, van het wetsvoorstel zullen voor de personeelsleden van de kamers de rechtspositieregels van overeenkomstige toepassing worden die gelden voor ambtenaren van ministeries; deze formulering komt overeen met artikel 15 van het wetsvoorstel Kaderwet zelfstandige bestuursorganen.

a. In het voorliggende wetsvoorstel is niet voorzien in een overgangsregeling waarin onder meer wordt gegarandeerd dat de nieuwe rechtspositie als geheel voor ieder afzonderlijk ten minste gelijkwaardig zal zijn aan die welke voorheen voor de personeelsleden gold.[1] Om te voorkomen dat de personeelsleden van de kamers benadeeld kunnen worden door de wijziging in hun rechtspositie, dient alsnog een passende overgangsregeling te worden opgenomen. De Raad beveelt aan het wetsvoorstel aan te vullen met een passende overgangsregeling voor de rechtspositie van het personeel van de kamers.

b. Het voorgestelde artikel 14, derde lid, bepaalt dat bij algemene maatregel van bestuur gedeeltelijk kan worden afgeweken van het tweede lid. De Raad merkt op dat in beginsel van een hogere regeling niet bij lagere regeling afgeweken dient te worden; is dit echter onvermijdelijk, dan dient in elk geval delegatie van regelgevende bevoegdheid in de delegerende regeling zo concreet en nauwkeurig mogelijk te worden begrensd.[2] Naar het oordeel van de Raad is de in de voorgestelde bepaling opgenomen begrenzing «gedeeltelijk» te weinig concreet en nauwkeurig. Hij wijst er bijvoorbeeld op dat niet duidelijk is op welk van de in de drie volzinnen van het tweede lid opgenomen regels het derde lid ziet.
De Raad adviseert artikel 14, derde lid, zodanig aan te passen dat duidelijk wordt van welke concrete regels kan worden afgeweken, alsmede in welke omstandigheden en met welk doel van deze bevoegdheid gebruik mag worden gemaakt.

4a. De Raad wijst er terecht op dat gegarandeerd moet zijn dat de nieuwe rechtspositie voor de medewerkers van de kamers als geheel voor ieder afzonderlijk ten minste gelijkwaardig moet zijn aan de rechtspositie zoals die was voordat zij onder de rechtspositieregels van het Rijk werden gebracht. Het wetsvoorstel is aangevuld met een bepaling die inhoudt dat de overgang er niet toe mag leiden dat een zittende medewerker er qua rechtspositie op achteruit gaat.

4b. Het derde lid van artikel 14 is identiek aan het tweede lid van artikel 15 van het wetsvoorstel Kaderwet ZBO's. Gelet op het uitgangspunt in het wetsvoorstel om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de bepalingen van het wetsvoorstel Kaderwet ZBO's ligt een andere of concretere formulering van het derde lid in beginsel niet voor de hand. In dit geval is een afwijking van die formulering ook niet nodig, omdat de memorie van toelichting op het wetsvoorstel Kaderwet ZBO's voldoende concreet duidelijk maakt wat met de bepaling wordt beoogd: «Aan het lid ligt ten grondslag dat het mogelijk moet zijn om in specifieke situaties, bij voorbeeld uit arbeidsmarktoverwegingen, op slagvaardige wijze op een enkel onderdeel af te wijken. Daarbij speelt mede een rol dat rechtspositieregelingen de neerslag zijn van «CAO-akkoorden» over arbeidsvoorwaarden die als regel een beperkte looptijd hebben. Als gevolg daarvan zijn de rechtspositieregelingen met grote regelmaat aan wijzigingen onderhevig.» Zie Kamerstukken II 2000/01, 27 426, nr. 3, pag. 25. Een wet in formele zin is wèl nodig indien voor een geheel andere rechtspositieregeling dan die van de sector Rijk geopteerd wordt (een andere sector of een eigen CAO). In dat geval zal de bijzondere wetgever dat kunnen en ook uitdrukkelijk moeten bepalen. Zie Kamerstukken II 2000/01, 27 426, nr. 3, pag. 13 en 26. De memorie van toelichting op artikel 14 zal worden aangevuld met een verwijzing naar de memorie van toelichting op het wetsvoorstel Kaderwet ZBO's.

[1] Zie tevens aanwijzing 124v van de Aanwijzingen voor de regelgeving.
[2] Zie ook aanwijzing 25 van de Aanwijzingen voor de regelgeving.

5. Redactionele kanttekeningen
Voor redactionele kanttekeningen verwijst de Raad naar de bij het advies behorende bijlage.

5. De redactionele kanttekeningen zijn in het wetsvoorstel verwerkt.

6. Van de gelegenheid is gebruik gemaakt het wetsvoorstel en de memorie van toelichting, op een aantal punten aan te vullen en te actualiseren.
Toegevoegd is een wijziging van artikel 2, derde lid, van de Wet op de kamers van koophandel en fabrieken 1997. Van deze delegatie-bepaling is een zogenaamde «kan»-bepaling gemaakt nu het niet altijd nodig is regels te stellen ten aanzien van de gevolgen van de instelling, opheffing en gebiedsindeling van de kamers.
Artikel 6 van het wetsvoorstel is gewijzigd in die zin dat een niet uit het midden van het algemeen bestuur benoemde voorzitter geen stemrecht heeft en niet meetelt voor het maximum van 24 bestuursleden.
Artikel 12 van het wetsvoorstel is enigszins aangepast, om mogelijk te maken dat er een dagelijks bestuur kan zijn maar niet hoeft te zijn. De eerdere bepaling dat de minister in bijzondere gevallen de leden van het dagelijks bestuur kan schorsen of ontslaan is vervallen. De bevoegdheid hiertoe met betrekking tot leden van het algemeen bestuur volstaat.
Bepalingen in de wet die regelen vóór welke datum het dagelijks bestuur bepaalde stukken (o.a. begroting en jaarrekening) dient aan te bieden aan het algemeen bestuur zijn vervallen. De bepaling vóór welke datum dergelijke stukken bij de minister moeten worden gezonden volstaat. Hoe een kamer zijn interne gang van zaken regelt kan aan de kamers zelf worden overgelaten. Bovendien is het niet langer vereist dat een kamer naast het algemeen bestuur een dagelijks bestuur heeft.
Abusievelijk voorzag het oorspronkelijke wetsvoorstel niet in regionale retributies voor voorlichting en regiostimulering. Een grondslag hiervoor is neergelegd in artikel 35 van het wetsvoorstel. De financiering van de taken van artikel 28 is ten opzichte van het oorspronkelijke wetsvoorstel ook aangepast. Deze financiering is nu geregeld in artikel 35a van het wetsvoorstel. Dat artikel bevat ook een regeling voor de financiering van taken die kamers verrichten op basis van andere wetgeving, maar waarbij die andere wetgeving geen regeling bevat omtrent de financiering van de uitvoering van die taken.
Nadere gedachtevorming heeft bovendien geleid tot een nadere inhoudelijke precisering van artikel 49a van het wetsvoorstel.
Aan het wetsvoorstel zijn de nodige overgangs- en samenloopbepalingen toegevoegd.
Tot slot is van de gelegenheid gebruik gemaakt in dit wetsvoorstel en de memorie van toelichting ondergeschikte redactionele en technische verbeteringen aan te brengen.

De Raad van State geeft U in overweging het voorstel van wet niet te zenden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal dan nadat met het vorenstaande rekening zal zijn gehouden.

De Vice-President van de Raad van State,
H. D. Tjeenk Willink

Ik moge U verzoeken, het hierbij gevoegde gewijzigde voorstel van wet en de gewijzigde memorie van toelichting aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal te zenden.

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
C. E. G. van Gennip

Bijlage bij het advies van de Raad van State betreffende no. W10.06.0328/II met redactionele kanttekeningen die de Raad in overweging geeft.

- In artikel I, onderdeel A, «als bedoeld in» vervangen door: «, bedoeld in» (zie aanwijzing 82 van de Aanwijzingen voor de regelgeving (Ar)).
- In artikel I de in de onderdelen E, I, J, Aa, en Ab opgenomen delegatiebepalingen zodanig wijzigen dat deze overeenkomen met de aanwijzingen 30 en 32 Ar.
- In artikel I, onderdelen R en S, de wijzen van opsomming in de artikelen 24 en 25 op elkaar afstemmen.
- In artikel I, onderdeel U, «de taken als bedoeld in artikel 24 en 25» vervangen door: «de taken, bedoeld in de artikelen 24 en 25». Zo ook onderdeel Aa, artikel 35, eerste lid (zie aanwijzing 82 Ar).
- In artikel I, onderdeel V, onderdeel a en de aanhef van onderdeel b vervangen door:
  «a. Voor de tekst wordt de aanduiding «1.» geplaatst en het slotwoord «of» wordt vervangen door een punt.
  b. Toegevoegd wordt een lid, luidende:« (zie aanwijzing 238, onder 7, Ar.)
- In artikel I, onderdeel Af, «het kennisgeven» vervangen door: «publicatie» (zie aanwijzing 52 Ar).
- In artikel I, onderdeel Al, «tweede lid» vervangen door: het tweede lid.
- In artikel I, onderdeel Am, «Art» vervangen door: «Artikel» en boven de nieuwe tekst de aanduiding «Artikel 47» plaatsen.
- In artikel I, onderdeel Au, geen opsomming opnemen in artikel 53, eerste lid.
- De tekst van artikel II vervangen door: «De artikelen van deze wet treden in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld» (zie aanwijzing 180, onder C, Ar).